

בדבר אם רשאי מלמד בהישיבה להתאחר בזמן הלמודים שנקבעו בהטענה שלפי השכר וסדר התשלומין רשאים גם הם לזלזל בעבודתם.

הנה פשוט שטענה זו וכיוצא בה אינו כלום דהא בעצם, השכירות אינו בעד פעולת הלמודים ככל פועל דהא בעד הלמוד אסור ליקח שכר אלא שהוא שכר בטלה היינו שיניח כל עסקים ומלאכות משעות אלו כדי שיהיה לו פנאי ללמד עם התלמידים כדאיתא בס' דמ"ו בש"ע יו"ד סעי' ה' ומכיון שהוא בטל ממלאכה בשביל זה מחוייב גם בעצם מדינא ללמד עמהם שהוא כחיוב שחיבה תורה שאף רגע אחד אינו רשאי לבטל, ואף מלמדי מקרא שרשאים ליטול שכר הוא רק על פסוק טעמים והשמור כדאיתא בנדרים דף ל"ז אבל על התורה שמלמדים הוא גם מחיוב התורה ובהזמן שמבטל המורה הוא בטול גם מלמוד התורה, ואף מי שאין לו במה להתפרנס ששרי אף בלא שכר בטלה דמוכח כגון שהיה בטל ממלאכה גם בלא זה שנמצא שהשכר הוא על פעולת הלמוד נמי עכ"פ מאחר שלומד בשעות אלו הוא מחוייב גם מדין התורה ללמד לא רק בשביל השכירות ולכן ברור שאף אם מנהלי הישיבה ששכרוהו ימחלו לו וירשוהו לבטל אינו רשאי ויש להחשיבו בכלל מתרשל בלמודו, ועיין בתוס' ב"ב דף כ"א דאף למ"ד דשבשתא ממילא נפקא נחשב פסידא דלא הדר משום שנמצא שנתבטלו באותה שעה חזינן כמה יש להקפיד על בטול זמן דתינוקות ולכן ודאי כל מורה בין תורה שבכתב בין תורה שבע"פ מחוייב שלא לבטל אפילו משוה ממה שא"צ לתינוקות בשעות שהוקבעו ללמוד עמהם.

אבל כל זה הוא לאיסורא ולא לענין לסלק רבשביל בטול זמן קצר מאחר שעכ"פ הרבה נפרצו בזה במדינתנו אין יכולין דהוי כנתרצו אדעתא דהכי אף שהוא שלא כדין אף שהתוס' ב"ב איירו גם לענין סלוק ונמצא שמעצם הדין דגמי יש לסלק אבל מאחר שבכאן נפרצו בזה אין יכולין לסלק וגם אין בידנו להעמיד הדין על תלה, אבל כל מורה אשר הוא ודאי ירא שמים צריך לחוש לנפשו שלא יעשה מלאכת ה' רמיה ח"ו וצריך לזהר שלא להתאחר כלום אם לא באונס גמור באופן שרחמנא פטריה, ועיין בש"ע יו"ד סי' רמ"ה סעי' י"ז שגם בשביל בטול עת אין להושיב מלמד אלא בעל יראה.

וטענת שאין משלמין בזמן בכלל אינה טענה אף לפועלים דמאחר שעכ"פ נשאר לעבוד צריך לעבוד באמונה וחזא יתבע שכרו כ"ז שלא התנה שבשביל

שאינו משלמין בזמן גם הוא יזלזל בזמן עבודתו והסכים לזה השוכרו, וראיה קצת מיעקב אבינו שממנו לומדים הלכות שמירה בס"פ הפועלים, אך במלמד לא יועיל אף תנאי כדלעיל.

ידידו מוקירו,

משה פיינשטיין

סימן קל"ט

במשרה דמלמדות אצל קאנסערוואטיווע

מע"כ הנכבד מר שמואל קאפלאן שליט"א.

הנה בדבר משרה שקבל מע"כ אצל הכופרים לנהל בת"ת של ילדים וילדות קטנים ומנהלי ישיבת בית יהודה אומרים שלא יפה עשה, הנה אף באופן שהמשרה כשרה לקבלה היינו שלומר עמהם תורת ה' ומתפלל עמהם כראוי ובמקום אחר שרשאים לקבל משרה כזו כי הרי צריך ללמד תורה גם עם בניהם והם יתגדלו אולי לתורה ומצות כיהודים כשרים, נמי אין מן הראוי למנהלי ישיבה לקבל מורה כזה שיהיה גם מורה בישיבה כי יש מקום לחוש שהתלמידים שבהישיבה יחשבו שגם שם טוב ללמד שהרי הרבי שלהם הוא רבי גם שם ויצא מזה ח"ו קלקול גדול.

אבל מה שכותב מע"כ שמתפללים איזה תפלות מסודר מקוצר ושלא כסדר התפלה וגם אין אומרים כל הברכות שבשמ"ע נמצא שתחת לחנכם למצות התפלה מחנכים אותם באיסורים, שכל ברכות שמ"ע מעכבים זה את זה, וכ"ש אם הברכה עצמה אינה כתקנת אנשי כנה"ג, וכ"ש אם הוא באותו הבנין פשוט שאסור לקבל משרה כזו אף שלפעמים ישפיע על אחדים לטובה וכ"ש שלעומת זה יש אדרבה חשש יותר קרוב להיפוך כי מינות ח"ו משכה והרחק מעליה דרכך זו מינות עיין בע"ז דף י"ז.

ידידו,

משה פיינשטיין